

Posudek oponenta rigorózní práce

Jméno autora práce: Mgr. Jarmila Mészárosová

Název práce: Redefinícia pojmu staroby v kontexte potrieb spoločnosti 21. storočia

Konzultant práce: Prof. JUDr. Igor Tomeš, CSc.

Oponent práce: PhDr. Eva Dragomirecká, PhD.

Tématem práce je pohled současné společnosti na období stárnutí a stáří a úkoly spojené se zlepšováním kvality života ve vyšším věku. V přehledové části autorka definovala pojem „stáří“ a „stárnutí“ a zaměřila se na sociální aspekty stáří. Konstatuje, že role starého člověka je spojena s mnoha negativními konotacemi, ať už se jedná o postoje veřejnosti ke starým lidem nebo interiorizovaný sebeobraz seniorů samotných, což ztěžuje adaptaci na stáří a využití potenciálu starších generací. Stereotypy a předsudky vůči stáří jsou v práci pojednány podrobně, se znalostí současných slovenských a českých výzkumných projektů na toto téma, zpracováno je také téma násilí vůči seniorům v rodinách. Přínosná je kapitola o nových úkolech společnosti s cílem zkvalitnit život starších osob, mezi které patří dlouhodobá zdravotní a sociální péče s důrazem na poskytování péče v domácím prostředí, ale také primární a sekundární zdravotní prevence. Autorka popisuje proměnu mezigeneračního soužití a postavení starého člověka v moderní rodině v porovnání s rodinou tradiční a vymezuje společensky pozitivní roli starého člověka v současné společnosti, tj. v 21. století. Vychází přitom z evropského pojetí aktivního stárnutí s důrazem na zaměstnanost starších osob, jejich sociální aktivitu a autonomní život. Přehledovou část doplňuje kapitola o sociálním zabezpečení seniorů. Celkově je přehledová část zpracována velmi dobře, s využitím dostupné aktuální slovenské a české literatury. Důležitý je důraz na nové naplnění role stáří jako jeden z podstatných úkolů soudobé společnosti.

V empirické části zjišťovala autorka názory seniorů na různé aspekty života v důchodu, jako je aktuální zaměstnanost, zájem dále pracovat a důvody ukončení pracovního poměru, souběh důchodu s prací, ideální věk odchodu do důchodu, příprava na důchod a představy o zabezpečení péče v případě nesoběstačnosti. Zajímavé byly také představy seniorů o „ideálním stáří“ při zachovaném dobrém zdravotním stavu nebo odpovědi na otázku o trávení volného času.

Dotazníkové šetření s respondenty – seniory bylo doplněno názory mladé generace (18-35) na postavení seniorů ve společnosti. Většina mladých respondentů vypovídala, že není správné, že senioři pracují, pobírají plat v souběhu se starobním důchodem a zabírají vedoucí místa mladším pracovníkům. Diskriminační postoje se projevíly také v názoru, že senioři ve věku 75+ by neměli řídit motorová vozidla nebo že senioři nejsou přínosem v politice pro své konzervativní názory.

Senioři vypovídali také o tom, zda byli propuštěni v důsledku věku, zda mají nadále zájem pracovat a jaký by podle jejich názoru byl vhodný věk odchodu do důchodu. Odpovědi mohou být ovlivněny aktuálním věkem a zaměstnaností/nezaměstnaností respondentů, což není při prezentaci výsledků bráno v potaz. Za určitou slabinu výzkumné části považují prezentaci dat zvláště pro Slovenskou republiku a Českou republiku s konstatováním odlišností nebo podobností, přičemž výzkumný soubor slovenských a českých seniorů se významně odlišuje v důležitých charakteristikách, jako je vzdělání, pobírání důchodu, zaměstnání v současné době aj.

Tato skutečnost však neovlivňuje hypotézy, které prověřují vztahy mezi proměnnými v celém nerozděleném souboru, konkrétně zájem o práci po dovršení důchodového věku a ideální představa o věku odchodu do důchodu ve vztahu k charakteru celoživotní práce (duševní/fyzická).

Otázka pro obhajobu: Doplňte prosím informaci o způsobu výběru slovenských a českých respondentů vzhledem k významné rozdílnosti jejich sociodemografických charakteristik (např. vzdělání) a doplňte, jak mohl způsob výběru ovlivnit dosažené výsledky?

Celkově konstatuji, že se autorka zaměřila na důležité a aktuální téma a zpracovala ho s hlubokou znalostí problému.

Závěr:

Předložená práce Mgr. Meszárosově splňuje podle mého názoru hlavní požadavky kladené na rigorózní práce a doporučuji proto její přijetí.

V Praze 13.4.2016

PhDr. Eva Dragomířecá, PhD.